

PEQQINNISSAMUT PINAVEERSAARTITSINISSAMULLU POLITIKKI

Qeqqata Kommunia, 2018

Qeqqata Kommunia

AALLAQQAASIUT

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlu, Qeqqata Kommuniani inuiaqatigiit ingerlalluarnissaanni tunngavissatut isigaagut. Innuttaasutta atugarissaarlutik, peqqinnartumillu inuuneqarnissaat kissaatigaarput, taamaattumillu kommunimi illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani **peqqinnarnerusumik inuuneqalernissamut** siuarsaaqataasussamik, peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikkiliorluta.

Qeqqata Kommuniani 2017-imit 2021 tikillugu Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut naapertorlugu peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikki suliarineqarpoq, innuttaasunullu tamanut atuulluni. Taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni innuttasut tamarmik pitsaasumik sivisuumillu inuuneqarnissaminnik pitsaanerpaanik periarfissaqarnissaat pillugu Inuuneritta II-mi takorluugaq politikkiliornermi aallaavigineqarpoq.

Politikki akimortumik atuutissaaq, kommunimilu tamarmi peqqinnerulersitsinissamik pinaveersaartitsinissamillu suliaqarnermi ataatsimoorussamik sinaakkutaqarluni.

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlu ataatsimoorussamik akisussaaffiuvoq, Qeqqata Kommuniatalu peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikkiatigut anguniakkat piviusunngortinneqarnissaanni anguneqarnissaannilu innuttaasut, peqatigiiffiit, suliffeqarfiit namminersortut kommunilu peqatigiillutik kivitseqatigiittussaallutik.

Qeqqata Kommuniani ilisimavarput, innuttaasunut pisariaqartitsisunut pitsaanerpaamik sullissinissami akimortumik suleqatigiinnissaq pingaaruteqarluinnartoq.

peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikki, Qeqqata Kommuniani innuttaasut tamarmik peqqinnarnerusumik inuuneqarnissaannut kivitseqataassasoq kissaatigaaraa.

Malik Berthelsen
Borgmesteri
Qeqqata Kommunian

SIUNERTAQ

Peqqinnerulersitsinissap pinaveersaartitsinissallu iluini Qeqqata Kommuniata politikikkut anguniagai, peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikkip ersarinnerulersissavai. Immikkoortortat arlaqartut kalluarneqarlutik akimortumik politikkiuvoq.

peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikkip siunertaraa:

- Peqqinnerulersitsinissami pinaveersaartitsinermilu kommuni suniarnersoq akissutissiisaaq
- Pingaarnersiunermi pingaarnertut tunngaviusaaq
- Akimortumik suleqatigiinnermi ataqatigiissitsinissaq qulakkiisavaa
- Innuttaasut, kommunimilu inuiaqatigiit akuutinneqarnissaanni tunngaviusaaq

Ataqatigiisumik iliuseqarneq

Peqqinnerulersitsinissaq pinaveersaartitsinissarlu immikkoortortat akimortumik suleqatigiinnerisigut kiisalu namminneq kajumissutsiminnik suleqataasut, peqatigiiffiit najukkanilu ingerlatsisut suleqatigalugit ataatsimoorussamik suliassaavoq. Matumani killissat ersarissumik nassuiarluarneqartuaannangimmata, suliassaq akimortumik suliassaamat unammillernarpoq. Akimortumik suleqatigiinnermi ataatsimoorussamik anguniagaqartoaqartariaqarmat, tamanna pillugu politikkeqartariaqarpoq.

Taamaattumik kikkut tamat peqqinnarnerusumik inuuneqalernissaannik siuarsaataasumik suliamut attuumassuteqartut tamarmik ataatsimik siunnerfeqarlutik, ataqatigiisumik akimortumik suliniuteqartoqarnissaa anguniagaavoq.

Paasissutissat, paasissutissallu takoriaannaat

Paasissutissat, paasissutissanillu takoriaannarnik siammarsaaneq, peqqinnerulersitsinissami pinaveersaartitsinissamilu suliniutit tamanit ersarissuunissaannut pingaaruteqarput. Peqqinnarnerusumik toqqaanissaq ajornaatsuusaaq, soorluttaaq ilisimasassanut aqqutissat, sammisassaqartitsinissanillu neqeroorutit pingaartinneqassasut.

TUNULIAQUTAA

peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu kommunalbestyrelsip politikkiata, peqqissumik pitsaasumillu inuuneqarnissami tunngaviit aallaavigai, soorluttaaq peqqinneq pillugu WHO-p isumaa aallaavigineqartoq una "Nappaatit iluaalliutillu pinnagit timikkut, tarnikkut inuttullu atugarissaarneq".

Inooriaaserput peqqinnissatsinnut sunniuteqarnerpaavoq. WHO naapertorlugu, 2020-mi nappaatit 70 procentii inooriaatsimit aallaaveqassapput. peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikki, peqqinnerulersitsinissami pingaarnertut aallaavigineqartartoq KRAM, aallaavigineqarpoq. KRAM-i naalisagaagami K tassaavoq nerisaqarneq (kost), R pujortarneq (rygning), A imigassaq (alkohol), M-ilu timersorneq

(motion). Peqqissumik inuuneqarnissami pingaaruteqarluinnartunik KRAM-i imaqarpoq, soorluttaaq inooriaaseq patsisaalluni nappaateqalernernut, toqusartullu amerliartornerinik kinguneqartitsinnaasoq.

Nerisat

Ullormi suliassat naammassineqarnissaanni peqqissumik timeqarnissaq nukissaqarluarnissarluk pingaaruteqarput. Peqqinnartunik nerisaqarnikkut inooriaaseq patsisaalluni nappaatit soorlu sukkormermik nappaatit, puavallaarneq, uummammilu taqqakkut nappaatit pinaveersaartinneqarsinnaapput.

Pujortarneq

Pujortarneq peqqissutsinnut iluaqutaanngilluinnarpoq. Pujortartartut pujortaneq ajortunut sanilliullugit ukiunik arfineq-marlunnik sivikinnerusumik inuusarput. Inuunermi ukiut qulit kingulliit nalinginnaasumik nappaateqarfiusarput. Pujortarfigitartut aamma taamatulli atugaqartarput. Eqqarsarnikkut, misissuinikkut, misilittakkallu aallaavigalugit ilisimasaqarsinnaaneq ikiaroomartup hash-ip appartittarpaq, soorluttaaq eqqarsartarneq, ilinniarsinnaaneq malinnaasannaanerlu innarlertaraa. Marihuanamit cigaretsit pingasut-sisamat, cigaretsinik 20-nisuulli ajoqusiisartut ilimagineqartarpoq.

Imigassaq

Imigassaq timimi celle-nut toqunartutut ittarpoq, imigassarlu nappaatinut assigiinngitsunut 60-inut sunniuteqarluni. Naartulluni imigassartortaraanni naartoq qaratsakkut innarlerneqarsinnaasarpoq, eqqarsartariaasiat sunnerneqartarluni.

Timersorneq

Timersorneq timiminut tarnermullu iluaqutaasarpoq, nappaatinullu pinaveersaataalluni. Inuit timersortartut tarnikkut timikkullu peqqinnerusarput, timersornerlu ajortunut sanilliullugit siviisunerusumik inuusarlutik.

Aallerfik: http://www.si-folkesundhed.dk/upload/resultat_final_bagside_web.pdf

Peqqinnissamut pinaveersaartitsinissamullu politikkip takussutissartaa

TAKORLUUGAQ	<ul style="list-style-type: none">○ Kommuni kikkuugaluartunilluunniit timikkut tarnikkullu peqqissunik innuttaasulik○ Kommuni peqqinnartumik sammisassaqarluartumik sunngiffeqarnissamut periarfissagissaartoq○ Kommuni peqqissunik suliffeqarfilik		
SAMMISAT	Inuuneq tamaat peqqissuseq	Peqqinnartumik sammisassaqarluartumik sunngiffeqarneq	Suliffeqarfimmi peqqinnerulersitsineq

ANGUNIAKKAT	Meeqqat inuusuttullu Utoqqaat Navianartumi inissisimasut	Peqatigiiffilerineq Atortussatigut pigisat	Suliffeqarfik
--------------------	--	--	---------------

TAKORLUUGAQ

- o Kommuni kikkugaluartunilluunniit timikkut tarnikkullu peqqissunik innuttaasulik
- o Kommuni peqqinnartumik sammisassaqaqluurtumik sunngiffeqarnissamut periarfissagissaartoq
- o Kommuni peqqissunik suliffeqarfilik

Timikkut tarnikkullu peqqissumik inuuneqarnissami ataqatigiisumik pitsaasumillu tunngavissaqartitsinissaaq, peqqinnissamut pinaveersaartitsinermullu politikkitigut takorloorneqarpoq. Innuttaasut ulluinnarni inuunerini ataqatigiinnermik pilersitsiniarluni, sunngiffimmi sammisat suliffiillu ilanngunneqarput.

SAMMISAT

Sammissat taakku pingaarnertut takorluukkanut pingasuusunut ataqatigiilluinnarput. Sammissat taakku politikikkut kissaatinit kiisalu inuuneq tamaat peqqinnartumik inuuneqarnissap aallariarfigineqarnerani sunngiffiup suliffiullu eqqarsaatigineqarnerani innuttaasut amerlanerpaat kalluarneqarnissaat aallaavigineqarput.

Inuuneq tamaat peqqissuseq

Inuuneq tamaat peqqinnartumik inuuneqarnissap sammineqarnerani immikkoortuaqqanut pingasunut agguataagaavoq, matumanilu meeraaqqeriviit, meeqqeriviit, meeqqat atuarfii, sunngiffimmi ornittakkat, Majoriaq, Ilaqutariinnut Kiffartuussiivik, peqatigiiffiit, utoqqaallu angerlarsimaffii kommunip ulluinnarni

attavigisartagai pineqarlutik. Sammisatigut innuttaasut inuunermi qaqugukkulluunniit inuttut, tarnikkut, timikkullu atugarissaarnissaat immikkut sammineqarpoq.

- Meeqqat inuusuttullu
- Innuttaasut utoqqaat
- Navianartumi inissisimasut

Peqqinnartumik sammisassaqaqruartumik sunngiffeqarneq

Sammisatigut innuttaasup peqqinnartumik inuuneqarnissamini isumassarsiorfigisinnaasaanik ataatsimoorsinnaanissap qulakkeerneqarnissaa immikkut sammineqarpoq. Timersornikkut atugassarititaasut, nukittuumillu peqatigiiffeqarnikkut innuttaasut peqqinnartumik eqeersimaartumillu inuuneqarnissaannik periarfissinneqassapput.

Suliffeqarfimmi peqqinnerulersitsineq

Peqqinnissap atugarissaarnissallu sulissutigineqarnissaanni suliffeqarfik aallaavissaqqippoq. Sulisunut ataasiakkaanut, suliffeqarfimmut, inuiaqatigiinnullu arlalitsigut iluaqutaasinnaavoq.

ANGUNIAKKAT

Inuuneq tamaat peqqissuseq

- Innuttaasut tamarmik peqqinnerulissutaasinnaasunik suliniutinik neqeroorfineqarsinnaasasut

Meeqqat inuusuttullu

- Meeqqat inuusuttullu amerlanerusut inuunermi unammillernartunik aniguisinnaanngorsillugit qajannaallisarneqassasut.
 - Meeqqat inuusuttullu pualavallaartut ikinnerusut
 - Kommunip nerisqaqartitsiviini tamanut nerisassat peqqinnartut neqeroorutigineqartassasut
 - Kommunip nerisqaqartitsiviini tamani sapaatip akunneranut kalaaliminernik sassaalliutigineqartassasut
 - Meeqqat inuusuttullu pujortarneq ajorlutik inuuneqarnissaminnik toqqaasut amerlanerusut
 - Anguniagaqartumik suliniuteqarnikkut pujortartalinnginnissamut pinaveersaartitsinerup nukittorsarnissaa
 - Meeqqat inuusuttullu tamarmik hash-imut aanngajaaniutinullu allanut naaggaartuusut
 - Meeqqat inuusuttullu ikinnerusut imigassamik ulorianartumik atuisut, inuusuttullu akornanni imigassamik misiliisarnerup kinguarsarnissaa
 - Tarnikkut persuttaaneq, inuunerlunneq qinngasaarisarnerlu unitsinneqassasut aammalu pinaveersaataasumik oqaloqatiginninnissamik neqerooruteqartoqartassasoq
- Nerisassat peqqinnartut, pujortarunnaarneq, imigassanik atuinikinnerunissaq, timersornissalu pillugit paasisitsiniaasarnikkut kajumissuseqalersitsineq.

Utoqqaat

- Utoqqaat kalaaliminernik sassaallerfigineqartassasut
- Utoqqaat illup iluani silamilu aalanissaminnut periarfissaqassasut

Navianartumi inissisimasut

- Suliffissaaleqisut inuusuttullu peqqinnarnerusumik inuuneqarnissaq pillugu suliniutinik neqeroorfigineqartassasut
- Innuttaasut atornerluisut katsorsartinnissamik neqeroorfigineqartassasut, atuiunnaarnerminnullu attassiinnarnissaannut ikiorserneqartassasut
- Innuttaasut innarluutillit sunngiffimmi sammisassanik neqeroorfigineqartassasut.

Peqqinnartumik sammisassa qarluartumik sunngiffeqarneq

- Innuttaasut tamarmik ulluinnarni timigissarsinnaanermut periarfissaqassasut

Peqatigiiffilerineq

- Kommunimi peqatigiiffilerinissamut piumasaqaatit pitsaasut pilersinneqassasut
- Meeqqat inuusuttullu amerlanerusut sunngiffimmi sammisaqarnissamik toqqaassasut
- Sungiusaasunut, sungiusaasullu ikiortaannut pitsaasumik atugassaqaartitsinissaq qulakkeerneqassasoq

Atortussatigut pigisat

- Pinngortitami timigissarnissamut periarfissanik pilersitsinissaq
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu timimik aalatitsinissamut periarfissanik pitsaasunik pilersitsinissaq
- Aalanerunissamut avatangiisit isummersuisitsisoq kajumissuseqalersitsisorlu
- Nerisassat peqqinnartut, pujortarunnaarneq, imigassanik atuinikinnerunissaq, timersornissallu pillugit paasisitsiniaasarnikkut kajumissuseqalersitsineq.

Suliffeqarfimmi peqqinnerulersitsineq

Aalaneq, peqqinnartumillu nerisaqarneq

- Suliffeqarfinni peqqinnerup nukittorsarneqarnissaa
- Suliffeqarfimmi timimik aalatitsinnaanissap periarfissanngortinnissaa
- Kommunip kantiinani tamani nerisassat peqqinnartut saqqumissasut
- Pujortarunnaarnissamut, timigissarnermut peqqinnartumillu nerisaqarnissamut qaamarsaanikkut kajumissuseqalersitsineq

Suliffimmi avatangiisit peqqinnartut

- Timikkut tarnikkullu suliffimmi avatangiisit pillugit sulinermi avatangiisinut inatsimmi piumasaqaatinik naammassinnissasugut
- Sulinermi avatangiisit, atugarissaarnissallu pitsanngorsartuarneqarnissaa sulissutigiuassagipput
- Suliffimmut nuannarinninneq qaffallugu, napparsimallunilu sulinngitsoortarnerit pinaveersaartillugit